

Отже на сьогочасному етапі першою потребою є стійка демократична влада, яка має базуватися на довірі народу та його ініціативній участі у здійсненні державної політики. Для отримання такої довіри, поряд із багатьма іншими умовами, важливими є етично вмотивовані дії владних структур, лідерів держави, політичної еліти. Цілковитий вихід із глибокої економічної кризи, в якій і досі знаходиться Україна, імовірний лише через заглиблення демократії, активне використання матеріального та інтелектуального потенціалу держави. Розвинута партійна система, сучасні форми безпосередньої та представницької демократії й опозиції – вирішальні умови незворотності демократичного процесу.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Конституційний Суд; Рішення від 05.10.2005 № 6-рп/2005.
3. Загальна декларація прав людини // Міжнародні договори України. – К., 1992.
4. Політологія: курс лекцій : Навч. посіб. – Тернопіль : Магнолія плюс, 2004. – 236 с.

Чорний А.М.

студент,

Тернопільський національний економічний університет

ВПЛИВ НА ЄВРОІНТЕГРАЦІЮ УКРАЇНИ МОЖЛИВОГО ВИХОДУ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ З ЄС

23 червня 2016 року у Великій Британії відбувся референдум, на який було винесене питання щодо доцільності членства країни в ЄС. За результатами голосування 51,9% громадян проголосувати за вихід з Євросоюзу. Цей референдум безпосередньо не стосується України, але постає питання: Чому в той час як наша держава намагається вступити до ЄС, більш розвинена держава Велика Британія виявляє намір покинути членство в Європейському Союзі? Наслідки такого рішення стануть відчутними для всієї Європи, у тому числі для України. Рішення щодо виходу з ЄС може спричинити «ефект доміно» серед інших країн членів ЄС, суттєво послабити позиції Союзу і водночас зміцнити позиції Росії на глобальній геополітичній арені. В той же час, це може вплинути на євроінтеграційні сподівання українців.

Відомий американський фінансист Дж. Сорос вважає, що членство в Європейському Союзі було спірним питанням для Сполученого Королівства з моменту його приєднання у 1973 році до тодішнього Європейського Економічного Союзу. Повної інтеграції країни так і не відбулося, адже як приклад, країна відмовилася приєднуватися до зони євро і шенгенського простору вільного руху людей, товарів і капіталів. Велика Британія не визнає повну юрисдикцію рішень Суду ЄС на своїй території. Однією з передумов негативного результату референдуму також стала незгода і панічне побоювання населення королівства щодо політики біженців в ЄС. Ксенофобські та антиєвропейські рухи були підсилені націоналістичними партіями. Міграційна криза відкрила шлях до вибухового зростання

популярності ксенофобських антиєвропейських партій, таких, як Партія незалежності Сполученого Королівства (UKIP), саме ця партія, очолила кампанію за вихід з ЄС? в той час як національні уряди і європейські інституції не демонстрували, що вони в змозі впоратися з кризою.

Для Євросоюзу вихід Великобританії, найменованій в самій британській пресі як «Brexit», перш за все, означатиме послаблення позицій. Голос Британії сьогодні важливий для розв'язання таких проблем, як міграційна криза і російська агресія, розбудова дипломатичних і військових механізмів Співтовариства [1, с. 99]. Британію зараз вважають однією з найсильніших, фінансово потужних, найбільш милітаризованих держав-членів ЄС. Крім того, ця країна впевнено підтримує курс на співпрацю ЄС і НАТО.

При цьому актуальним для міжнародних інтересів нашої держави є питання, як Велика Британія пов'язана з Україною? Який вплив і наслідки для України матиме вихід Британії з ЄС?

Велика Британія зайняла найефективнішу середі інших країн-членів ЄС позицію у справі врегулювання майбутніх відносин євроспільноти з Україною, намагаючись визначити оптимальні параметри поточної співпраці та окреслити взаємоприйнятні перспективи [2, с. 232]. Найбільший виклик британського референдуму для України – загроза руйнування надзвичайно привабливого для українців образу Європейського Союзу як стійкого соціально-економічного і політичного «ідеалу». Перспектива потрапити в ЄС надавала нашим громадянам сили терпіти труднощі вітчизняних перетворень. Цією готовністю користувалися всі українські уряди, приймаючи реформи, які не передбачали швидкої віддачі.

Аналітик Інституту світової політики Дарія Гайдай зазначає, що вихід Британії з ЄС стане справжнім землетрусом для решти 27 членів Європейського Союзу і політично, і економічно. Наразі не схоже, щоб у Брюсселі, чи столицях ключових держав мали «план Б» на випадок, якщо голосування все ж таки буде не на користь ЄС. Це, до речі, правда і щодо Лондона. «Brexit» несе реальну загрозу існуванню Сполученого Королівства як єдиної країни, адже незгоду з виходом країни з ЄС уже висловили традиційно прихильна до євроспільноти Шотландія та Північна Ірландія. Референдум безперечно посилить позиції євроскептиків як всередині королівства, так і в Європі загалом. Існує ризик, що схожі ініціативи з'являться в інших країнах ЄС. Таким чином Євросоюз у найближчі кілька років мінімум буде змушений боротися насамперед за власну єдність і відновлення віри в європейську ідею [5].

Як європейська країна Україна повинна мати право стати країною членом ЄС, що на сьогоднішній день є позицією Британії. Її вихід з ЄС позбавить Україну голосу «за» від впливової європейської країни. Велика Британія має значний вплив на інші країни-члени ЄС, але значною мірою втратить його, якщо вийде з об'єднання. Наступна проблема полягає в тому, що хоча Британія і безпосередньо не бере участі у вирішенні та регулюванні російсько-українського конфлікту, до прикладу як Німеччина чи Франція, але ця країна входить до кола тих, хто послідовно критикує політику Кремля і долучається до накладення санкцій на Росію. Велика Британія – це держава, де пропаганда ЗМІ Росії не має надто великого впливу, а громадськість критично налаштована щодо сучасної політики Москви. Після виходу країни з ЄС

українське питання може відійти для Співтовариства на другорядні позиції [4]. В особі Британії Україна втратить потужного гравця всередині ЄС, який послідовно виступав за жорстку політику щодо Росії, санкції, підтримку України. Британія, яка виступає проти посилення влади Брюсселя, історично підтримує розширення ЄС. За негативного сценарію в ЄС посиляться ізоляціоністські настрої, що аж ніяк не сприятиме подальшому наданню Україні перспективи зближення, чи тим більше членства в об'єднанні [5]. Це вже проявилось на прикладі ставлення Нідерландів до набуття чинності Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом.

Наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст. Велика Британія стала активним учасником загальноєвропейських процесів, зберігаючи водночас власну ідентичність, традиційні зовнішньополітичні орієнтації, що ґрунтуються на практичній філософії пошуку інтересів у всьому світі. Це дозволяє їй зберігати особливе місце в когорті європейських держав [6].

Невід'ємною складовою сучасної зовнішньої політики України є відносини із Великою Британією, актуальність співпраці з якою не викликає сумнівів. По-перше, ця країна має вплив на міжнародну політику (постійний член РБ ООН, Великої вісімки, наявність ядерної зброї, провідний учасник ЄС і НАТО, лідер Британської Співдружності Націй), що посилюється значним економічним потенціалом, можливостями світового торговельно-інвестиційного й науково-технічного центру. По-друге, традиційна окрема прагматична позиція Великої Британії стосовно євроінтеграції, що полягає у підтримці розширення ЄС на противагу поглибленню федералізації. По-третє, історично зумовлені «особливі відносини» зі США, що продовжують здійснювати вирішальний вплив на її міжнародну політику [7, с. 285; 8]. Усі ці фактори є запорукою значного впливу країни на загальноєвропейські процеси, особливо на етапі відродження Сполученого Королівства як впливового учасника новітньої системи міжнародних відносин.

Великобританія допомагає Україні не тільки політичною підтримкою, а й активним внеском в розвиток нашої Армії. У складний період після відступу з Дебальцевого на початку 2015 року прибуття в Україну броньовиків «Saxon» і поява британських військових інструкторів в Миколаєві стала важливим сигналом агресору і українським бійцям. Внутрішні проблеми і потреби інтенсивних переговорів з «континентальною» Європою щодо умов подальших відносин Лондона і Брюсселя можуть відвернути ресурси британської влади від надання військової допомоги Україні. З виходом Британії та її потужних збройних сил з механізмів ЄС, і без того примарна мрія про «європейську армію» остаточно розвіється. НАТО залишиться безальтернативним «військовим охоронцем» Європейського континенту.

Заступник директора департаменту економічної політики Федерації роботодавців України Ігор Муратов вважає, що вплив виходу Великої Британії з ЄС буде мінімальним, а сам процес виходу затягнеться на роки: «Тут не зрозуміло наскільки швидко він буде реалізовуватися і чи будуть в цьому в рівній мірі зацікавлені як Велика Британія, так і країни, що залишаться ЄС, – повідомив Муратов. На думку експерта, втрати економічного характеру і негативний вплив «Brexit» на курс валют неминуче торкнеться обох сторін цього процесу. У короткостроковій перспективі вихід

Великої Британії з ЄС мінімально вплине на нашу економіку і експорт України в ЄС.

Експерт аграрних ринків Українського клубу аграрного бізнесу Дарина Гриценко, вважає, що «Brexit» точно буде відчутним для українських експортерів аграрної продукції. Важливим фактором є те, що Велика Британія, як член ЄС, є учасником Угоди про асоціацію України з ЄС, а найважливіше – її торговельної частини (Угоди про зону вільної торгівлі). Покинувши ЄС, Велика Британія уже не буде учасником цієї угоди і українські експортери змушені будуть експортувати в зазначеній країні продукцію на невідомих умовах – можливо на умовах СОТ, можливо Британія залишить квотне і митне регулювання експорту-імпорту, можливо розробить власні умови. Однак, варто зазначити, що в рамках зони вільної торгівлі за перший квартал 2016 Україна вже експортувала до Сполученого Королівства товарів на 7,3 млн. дол. Потенційно при виході країни з ЄС Україна втратить близько 31,2 млн. дол. експорту [3].

Враховуючи зазначені думки можна дійти висновку про те, що попереду слід очікувати довгий затяжний процес виходу Великої Британії з Євросоюзу. Імовірно ЄС зробить крок назад у розвитку і стане ще більш складною системою союзів держав, асоціацій і об'єднань. Для України ситуація невтішна, адже виникнуть проблеми з новими ініціативами щодо інтеграції. Однак вихід є завжди. Для України ніхто не відміняє можливості стати розвинутою європейською країною з високим рівнем життя і у перспективі за необхідності набути членства в ЄС. Влада повинна посилити євроінтеграційні процеси і продовжувати довгий і складний шлях переговорів з Співтовариством, активізуючи реформаторську діяльність всередині країни.

Список використаних джерел:

1. Грубінко А.В. Вплив Великої Британії на розвиток СПБО ЄС у контексті євроатлантичного співробітництва (1990-2015) / А.В. Грубінко // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2015. – Випуск 36. – Частина 3. – С. 92-99.
2. Грубінко А.В. Криза системи європейської безпеки в умовах російсько-українського конфлікту: стратегічні підходи та інтереси Великої Британії // А.В. Грубінко // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки: Міжвідомчий збірник наукових праць / відп. ред. С.В. Віднянський. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2015. – Вип. 24. – С. 232-250.
3. Brexit і Україна: як майбутній вихід Великої Британії з Європейського союзу вплине на українську економіку. Коментарі експертів // Українські новини. – 2016. – 24 червня. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukranews.com/ua/publication/1705-brexit-i-ukraina-yak-maybutniy-vykhid-velykoi-brytanii-z-yevropeyskogo-soyuzu-vplyne-na-ukrainsku-ekonomiku-komentari-ekspertiv>
4. Паламарчук М. Британія пішла. А що Україна? Ми втрачаємо міф «євроінтеграції», у який вірили, як у комунізм / М. Паламарчук // Туксти. Org.ua. Аналітичний центр. – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/68696/?a_srt=1.
5. Мацула Ю. Як вихід Великобританії з Євросоюзу може вплинути на долю України [Електронний ресурс] / Юрій Мацула www.tarnopol.com.ua/. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://tarnopol.com.ua/press/466-yak-vykhid-velykobrytanii-z-yevrosoiuzu-mozhevplynuty-na-doliu-ukrainy.html>.
6. Грубінко А. В. Україна у зовнішній політиці Великої Британії: новітній етап міждержавних відносин (2005 – 2009 рр.) [Електронний ресурс] / А. В. Грубінко // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки: міжвідомчий збірник наукових праць. – 2010. – Вип. 19. – С. 285-302.

7. Грубінко А.В. Україна у зовнішній політиці Великої Британії: новітній етап міждержавних відносин (2005 – 2009 рр.) / А.В. Грубінко // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки: міжвідомчий збірник наукових праць. – К.: Ін-т Історії України НАНУ, 2010. – Вип. 19. – С. 285-302.

8. Грубінко А.В. Участь Великої Британії у європейській політичній інтеграції: між атлантизмом та європеїзмом / А.В. Грубінко // Європейські історичні студії. – 2015. – № 1. – С. 6-17.